

Møte i Skoleutvalget for Orkdal vgs og Meldal vgs fredag 20.6.2008 kl 12:30

Møtested: Rom A105, Meldal videregående skole

Til behandling sak 15-20/2008

Møtet er åpent og elever kan stille med flere representanter, men bare to fra hver skole som medlem av utvalget med stemmerett. På grunn av møterom, servering etc. må det gis melding til 72 49 52 00 eller til nilslupphaug@stfk.no dersom det møter flere enn de som er medlemmer.

Sak 15/2008 Godkjenning av innkalling og sakliste

Forslag til vedtak:

Innkalling og sakliste godkjennes

Sak 16/2008 Referat fra møte 5.3.2008

Referatet ligger på nettstedet: <http://meldal.vgs.no/Om-oss/Skoleutvalg>

Forslag til vedtak:

Referatet godkjennes

Sak 17/2008 Skolebruksplan 3. Utfordringer for Orkdal og Meldal videregående skole

Fylkestinget vedtok i møtet i april følgende som angår våre skoler:

Videre arbeide med mulighetsstudier for Orkdalsregionen

Det utarbeides mulighetsstudier for de videregående skolene i Orkdalsregionen (Meldal videregående skole og Orkdal videregående skole):

- 1. Om økt samarbeid i samsvar med vedtaket fra felles skoleutvalg for skolene.*
- 2. Utnyttelse av bygningsmassen ved Orkdal videregående skole på dagens skolested.*
- 3. Nytt skolebygg for Orkdal videregående skole på annen lokalisering enn dagens skolested.*

Mulighetsstudiene skal bygge på elevgrunnlaget i inntaksområdet som skolene skal betjene og den tilbudsstruktur som skolene har i dag.

Som en ser er dette mye likt det som skoleutvalget vedtok i forrige møte. Administrasjonen hadde innstilt på at en også skulle vurdere sammenslåing av skolene, men det ble strøket etter forslag fra Knut Wold.

Dette betyr i praksis at skolene skal fortsatt ha et tett samarbeid, og utvikle dette videre. Dette arbeidet har allerede starta, og er godt i gang med på helse og TIP. Vi har hatt møtevirksomhet, og vi legger opp til muligheter for samarbeid før skolestart til høsten. Jens Ivar Tronshart, som er leid inn i skolebruksplanarbeidet, har vært på møte med oss for å sette seg inn i det som er på gang.

Arbeidet med de to neste punkta er også i gang, men det er noe problematisk å styre prosessene, fordi fylkestinget har vedtatt to ting, som ikke nødvendigvis drar i samme retning.

I fjor bevilga Fylkestinget 45 mill. for å oppgradere skolen, slik at den skulle bli godkjent etter forskrift om miljøretta helsevern. Dette tallet var ikke godt nok kvalitetssikra, slik at det nok vil bli noe mer kostbart å få til noe som også er fornuftig på litt sikt.

Samtidig går SB3-prosessen som også kan påvirke dette. Kunsten er å få til ei koordinering av dette. Dette er tatt opp av leder for bygg og eiendom, slik at prosessen videre går parallelt. Det skal være avslutning av denne prosessen til jul med vedtak i Fylkestinget.

Noen vil kunne hevde at slik prosessen nå går kan regionen her komme i bakleksa i forhold til de tunge prosessene som går i Trondheim. Det er derfor veldig viktig at det vedtaket som blir fatta til høsten, er slik at prosessen her kan starte umiddelbart, enten konklusjonen blir slik eller slik.

Skoleutvalget inviteres til en diskusjon om de forskjellige alternativene.

Sak18/2008 Undervisningstilbud skoleåret 2008-09, prøveinntaket 9.6.08

Meldal

Kursnavn	Plasser	Solgt	Prim. Egne	Prim. Andre	Prim. totalt	Tatt inn Egne	Tatt inn Andre	Tatt inn sum	Ledig
BYGG OG ANLEGGSTEKNIKK	30	0	23	0	23	29	0	29	1
BYGGTEKNIKK	15	0	15	0	15	15	0	15	0
KLIMA-, ENERGI- OG MILJØTEKN	10	0	6	2	8	7	2	9	1
DESIGN OG HÅNDVERK	15	0	13	5	18	10	5	15	0
DESIGN OG TREARBEID	0	0	1	0	1	0	0	0	0
AUTOMATISERING	7	0	3	0	3	7	0	7	0
DATAELEKTRONIKERFAGET	8	0	7	0	7	8	0	8	0
DATA OG ELEKTRONIKK	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ELEKTROFAG	30	0	38	1	39	30	0	30	0
ELENERGI	15	0	17	1	18	14	1	15	0
BARNE- OG UNGDOMSARBEIDERFAG	15	0	19	0	19	15	0	15	0
HELSE- OG SOSIALFAG	32	0	32	0	32	32	0	32	0
MEDIER OG KOMMUNIKASJON	15	0	30	5	35	12	3	15	0
MEDIER OG KOMMUNIKASJON	8	0	7	1	8	7	1	8	0
STUDIEFORB VG3 MEDIER/KOMM	6	0	5	1	6	5	1	6	0
GSK ETTER YRKESKOMPETANSE	16	0	17	2	19	15	1	16	0
KOKK OG SERVIØRFAG	10	0	7	1	8	9	1	10	0
RESTAURANT- OG MATFAG	15	0	12	3	15	11	4	15	0
TRANSPORT OG LOGISTIKK	6	0	3	0	3	6	0	6	0
INDUSTRIELL MØBELPRODUKSJON	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KJØRETØY	15	0	8	1	9	15	0	15	0
PRODUKSJONS- OG INDUSTRITEKN	15	0	21	0	21	15	0	15	0
TEKNIKK OG IND.PRODUKSJON	45	0	44	0	44	45	0	45	0
SUM	328	0	328	23	351	307	19	326	2

Prøveinntaket viser god søkning til de fleste tilbudene ved skolen.

Vg2 kurs som fører fram til møbelsnekkerutdanning har ikke søkere. Det har heller ikke Vg2 Data og elektronikk. Disse tilbudene vil derfor ikke bli satt i gang.

De nye tilbudene Automatisering (med fordypning robotteknikk) og Transport og logistikk har tilstrekkelig antall elever for at tilbudene kan settes i gang.

På flere av tilbudene er det ventelister med elever som ikke har fått tilbud ved andre linjer eller skoler.

GSK etter yrkeskompetanse (Generell studiekompetanse) er påbygning til studiekompetanse for elever som tidligere har fullført videregående skole med yrkeskompetanse. Dette tilbudet har "venteliste" og elevtallet kan utvides til 24. Det gir 336 elevplasser ved skolen, 37 flere plasser enn inneværende skoleår.

Vi har fått bekymringsmeldinger fra næringslivet på at det ikke er søkere til snekkerfaget (møbel) og data/elektronikk.

Orkdal

Kursnavn	Plasser	Solgt	Prim. Egne	Prim. Andre	Prim. totalt	Tatt inn Egne	Tatt inn Andre	Tatt inn sum	Ledig
TILRETTELAGT OPPLEGG VK 3	1	0	1	0	1	1	0	1	0
_ TILRETTELAGT OPPLEGG VK 4	3	0	3	0	3	3	0	3	0
ALT. OPPL. M/RETTSBRUK 1	3	0	3	0	3	3	0	3	0
ALT.OPPL M/RETTSBRUK 2	2	0	2	0	2	2	0	2	0
ALT.OPPL M/RETTSBRUK 3	6	0	6	0	6	6	0	6	0
HELSEARBEIDERFAG 2	15	0	13	0	13	15	0	15	0
HELSESERVICEFAG 2	15	0	6	0	6	15	0	15	0
HELSESEKRETÆR 3	0	0	2	1	3	0	0	0	0
HELSE- OG SOSIALFAG 1	20	0	13	0	13	17	0	17	3
IDRETTSFAG 2	30	0	27	0	27	28	0	28	2
IDRETTSFAG 3	25	0	25	0	25	25	0	25	0
IDRETTSFAG 1	30	0	21	4	25	24	4	28	2
MUSIKK, DANS OG DRAMA 1	20	0	8	4	12	15	5	20	0
MUSIKK 2	15	0	11	1	12	11	1	12	3
MUSIKK 3	17	0	17	0	17	17	0	17	0
PÅBYGGING TIL GSK APA	30	0	33	0	33	30	0	30	0
SERVICE OG SAMFERDSEL 1	15	0	8	1	9	13	1	14	1
SALG, SERVICE OG SIKKERHET 2	15	0	8	1	9	11	1	12	3
REALFAG 2	30	0	35	1	36	30	0	30	0
REALFAG 3	14	0	14	1	15	14	0	14	0
SPRÅK, SAMFUNNSFAG OG ØKONOMI 2	30	0	30	1	31	30	0	30	0
SPRÅK, SAMFUNNSFAG OG ØKONOMI 3	24	0	25	0	25	24	0	24	0
STUDIESPESIALISERING 1	60	0	54	1	55	60	0	60	0
KJEMIPROSESS 2	15	0	16	0	16	15	0	15	0
TEKNIKK OG IND.PRODUKSJON 1	15	0	18	0	18	15	0	15	0
SUM	450	0	399	16	415	424	12	436	14

Det er ett forhold som er merkelig her, og det er at ikke alle som har søkt studiespesialisering på VG2 har fått plass, all den tid at fylket har bedt om at vi tar inn flere elever her, og vi har forberedt oss på dette. Vi håper at dette kan rettes på.

Helsesekretærkursen er null ut, og det kan bety et problem på sikt, fordi behovet er økende for denne kompetansen. Vi får også overtallighet på grunn av dette.

Det kan ellers leses ut av tabellen at søkninga på realfag går opp.

Forslag til vedtak:

Orienteringen om inntaket tas til etterretning

Sak 19/2008 Fylkesmannens tilsyn med opplæringen

Fylkesmannen har gjennomført to tilsyn med opplæringen som angår våre skoler.

Tilsyn nr 1:

Tilsynet skal kontrollere om Sør-Trøndelag fylkeskommune i sin planlegging har et system som er egnet til å oppfylle minste årstimetall for elever i videregående opplæring, jf opplæringsloven § 3-2, forskrift til opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, fastsatt minimum i rundskriv F-12-06 og systemkrav i § 13-10.

Tilsynsrapporten følger vedlagt.

Det viser at fylkeskommunen i sin planlegging har avvik på en planlegging som gir elevene det timetallet som står i læreplanene. Det gjelder spesielt ved at det settes ikke inn vikarer ved fravær og at det ikke er organisert undervisning for elever etter eksamen, ev. for elever som ikke blir trukket ut til eksamen.

Tilsyn nr 2:

Tilsynet skal kontrollere om Sør-Trøndelag fylkeskommune oppfyller det kravet loven setter til å sørge for grunnskoleopplæring og videregående opplæring for beboere i barnevernsinstitusjoner, formulert i opplæringsloven § 13 -2.

Tilsynsrapporten følger vedlagt.

Rapporten viser 3 vesentlige avvik:

- 1. Flere elever som bor i barnevernsinstitusjoner får ikke den opplæringen de har rett til i forhold til loven. Det gjelder både retten til opplæring, omfanget av og innholdet i opplæringen.**
- 2. Forhold som gjelder spesialundervisning blir ofte ikke behandlet etter reglene i opplæringsloven og forvaltningsloven. Flere elever får ikke opplæring av lærere tilsatt ved skolene. Det sikres ikke at alle elevene får opplæring av lærere med nødvendig og relevant kompetanse.**
- 3. Fylkeskommunen har ikke et forsvarlig system for å vurdere om kravene i loven blir oppfylt og å følge opp resultatene fra disse vurderingene**

Forslag til vedtak:

Skoleutvalget ber rektor sørge for at alle elever får den opplæring som lov og forskrifter forutsetter og at opplæringen gjennomføres med kvalifisert personale.

Sak 20/2008 Eventuelt

Vedlegg 1

RAPPORT ETTER TILSYN MED

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Tidspunkt for tilsynet:

Vår 2008

Tilsynsleder:

Åge Pedersen   Fagsjef

Tilsyn etter følgende regelverk:

Lov av 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den videregående opplæring (opplæringsloven).
Forskrift til opplæringsloven.

Tema for tilsynet:

Tilsynet skal kontrollere om Sør-Trøndelag fylkeskommune i sin planlegging har et system som er egnet til å oppfylle minste årstimetall for elever i videregående opplæring, jf opplæringsloven § 3-2, forskrift til opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, fastsatt minimum i rundskriv F-12-06 og systemkrav i § 13-10.

Fylkesmannens hjemmel for tilsyn:

Opplæringsloven § 14-1 andre og tredje ledd, jf delegasjonsskriv fra Kunnskapsdepartementet og delegasjonsskriv fra Utdanningsdirektoratet er Fylkesmannens hjemmel for dette tilsynet.

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter tilsyn med Sør-Trøndelag fylkeskommune. Tilsynet er en del av et felles nasjonalt tilsyn der det blir ført tilsyn med samtlige fylkeskommuner.

Fylkeskommunen plikter å oppfylle det fastsatte årstimetall for elever i videregående skole etter opplæringsloven § 3-2, forskrift til opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, samt rundskriv F-12-06.

Fylkeskommunen plikter videre å ha et forsvarlig system for å oppfylle kravet om minste årstimetall, jf. opplæringsloven § 13-10.

Fylkeskommunen kan, etter innføringen av Kunnskapsløftet, selv planlegge hvordan elevenes krav på minste årstimetall skal oppfylles i løpet av 38 skoleuker innenfor en ramme på 45 sammenhengende uker i skoleåret.

Elevenes krav på minste årstimetall i det enkelte fag etter læreplanenes spesielle del er ufravikelig. Kravet innebærer således at minste årstimetall i det enkelte fag skal tas med ved planlegging og gjennomføring av eventuelle andre aktiviteter og begivenheter som eksamen, idrettsdager, oppstartsuke, Operasjon Dagsverk og lignende.

Kravet om minste årstimetall er ikke til hinder for at andre aktiviteter enn tradisjonell opplæring gis et faglig innhold i tråd med læreplanenes spesielle del og således kan telles med i årstimetallet. Fylkeskommunen har også anledning til å periodisere opplæringen slik at kravet oppfylles innen utgangen av skoleåret.

Tilsynet med oppfyllelse av krav til minste årstimetall er ved denne anledning avgrenset til å gjelde planlegging av årstimetallet gjennom et forsvarlig system etter opplæringsloven § 13-10. Fylkeskommunen skal dermed i forbindelse med tilsynet dokumentere at det er planlagt organisert opplæring i videregående skole som er egnet til å gi den enkelte elev minste årstimetall etter rundskriv F-12-06.

Fylkesmannen finner grunn til å presisere at tilsynet ikke omfatter det systemkravet i § 13-10 som gjelder vurdering av om kravene er oppfylt og da heller ikke krav om oppfølging, formulert i andre ledd.

Rapporten tar for seg forhold som ble avdekket under tilsynet og som ikke er i samsvar med krav i lov og forskrift. Dette anmerker tilsynet som avvik og/eller merknader. Avvik er definert som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i lov eller forskrift. Merknad er forhold som så langt ikke blir omfattet av definisjonen av avvik, men som tilsynet med utgangspunkt i krav fra myndigheten finner grunn til å bemerke.

2. Dokumentgrunnlag

Tilsynet har blitt gjennomført som et skriftlig tilsyn, og det er utelukkende tilsendt dokumentasjon fra skoleeier som er lagt til grunn for tilsynets konklusjoner.

3. Avvik

Avvik:

Sør-Trøndelag fylkeskommunen tilfredsstillte ikke kravene til et forsvarlig system for planlegging av minste årstimetall.

Avvik fra opplæringsloven § 13-10, jf § 3-2.

Lovkommentar

Det følger av opplæringsloven at fylkeskommunen er ansvarlig for å sikre at elever får opplæring i tråd med det timetallet som er bestemt i rundskriv F-12-06 (nasjonal fag- og timefordeling). I dette ligger en forutsetning at fylkeskommunen har gjort det som må gjøres for å sikre at alt ligger til rette for at ansvaret blir ivaretatt etter de krav loven har, formulert i § 13-10 og § 3-2. I dette ligger en forutsetning at fylkeskommunen blant annet må sørge for

- å stille til rådighet de ressurser som er nødvendig for at alle elever får forskriftsfestet årstimetall
- at skolene, i sin timeplanlegging, tilordner læreplanfestet årstimetall i alle fag for elever som ikke har avvik fra dette på grunnlag av vedtak etter kapittel 5 i loven
- å gi føringer til skolene om at elevene har rett til opplæring også ved lærers fravær
- å stille til rådighet en rimelig pott for dekning av vikarutgifter
- at opplæringen gis i løpet av 38 uker innenfor en ramme på 45 sammenhengende uker i skoleåret
- at skolene gir elevene opplæring i eksamensperioden
- at skolene gir elevene opplæring helt til skoleårets slutt
- at innholdet i opplæringen er relatert til de fagspesifikke læreplanene

I vurderingen av hvilke elementer fylkeskommunen må ha i sin plan for å ivareta sitt ansvar etter krav i loven, jf § 13-10, vil tilsynet blant annet legge vekt på om fylkeskommunen

- tildeler skolene et budsjett som er tilstrekkelig til at alle elevene kan få læreplanfestet årstimetall i alle fag
- benytter et verktøy for timeplanlegging som automatisk genererer læreplanfestet årstimetall i alle fag for elevene
- har pålagt skolene å ha en plan som er egnet til å sikre at elever får undervisning ved lærers fravær
- i sin budsjettfordelingsmodell i rimelig grad har tatt høyde for vikarutgifter ved skolene
- har kommunisert overfor skolene at elever som ikke er trukket ut til eksamen, skal ha undervisning i eksamensperioden og at skolene for denne perioden er pålagt å lage en plan som er egnet til å sikre at alle elevene får undervisning
- har presisert overfor skolene at undervisningen vedvarer til skoleårets slutt
- har gitt føringer om at innholdet i alternative dager skal relateres til læreplanmål i fag

Avviket bygger på disse observasjonene

Som grunnlag for tildeling til skolene legger fylkeskommunen blant annet til grunn at alle elevene får læreplanfestet timetall. Tildelingen her er bestemt av tilbudsstruktur og det timetallet de ulike utdanningsprogrammene har. Selv om modellen ikke har egen post for vikarutgifter, gis skolene en ramme som ikke utelukker bruk av vikarer.

Fylkeskommunen har videre et skoleadministrativt program som i sin planlegging automatisk genererer timetall i de ulike fagene direkte fra GREP-basen. Timeplansystemet sørger blant annet videre for å tilordne disse timene til fag og lærer. Det skjer ingen avkortning av timer i fag i denne prosessen.

Fylkeskommunen har et elektronisk kvalitetssystem (EQS) som er ment å være i aktiv bruk ved alle skolene. På flere områder legger skolene selv inn rutiner på ulike områder. Det finnes derfor eksempler på skoler som har lagt inn rutiner for situasjoner der lærer ikke er til stede. Det finnes imidlertid ingen fylkeskommunale rutiner skolene er pålagt å bruke i forbindelse med lærers fravær og som er egnet til å sikre at elevene får undervisning.

Fylkeskommunen opplever på flere måter at eksamensperioden er vanskelig å håndtere i forhold til temaet i tilsynet. Perioden er uforutsigbar for skolene, sensorer må frigjøres til sensur og romkapasiteten kan være for liten ved avvikling av eksamen. Skoleeier forutsetter at skolene gjør sitt beste, men tilsynet har ikke fått dokumentasjon om at skolene pålegges å lage en plan som er egnet til å sikre at elevene får undervisning i eksamensperioden.

Skolene opplever at det er vanskelig å legge opp til meningsfylt undervisning fram til siste skoledag, og dette temaet tas stadig opp i månedlige rektormøter. Tilsynet finner likevel ikke et fylkeskommunalt system som tilfredsstillende planleggingskravet i § 13-10 på dette området.

Fylkeskommunen gir heller ingen føringer om at ulike aktiviteter som eksempelvis Operasjon Dagsverk, idrettsdager, aktivitetsdager og andre aktiviteter må innpasses i skolens planer gjennom tilordning til kompetansemål i fag.

Generelt viser fylkeskommunen til at skolene har fått delegert en forvaltningsmyndighet til å påse at opplæringen drives i samsvar med gjeldende opplæringslov og forskrift. I henhold til det ansvaret som påhviler fylkeskommunen etter § 13-10 er ikke dette tilstrekkelig.

På flere områder har fylkeskommunen en planlegging som er egnet til å gi elevene fastsatt årstimetall, men på noen områder mangler elementer som gjør at fylkeskommunen ikke har et fullgodt system for planlegging som er slik at det er egnet til å sikre minste årstimetall for elevene.

Vedlegg 2

RAPPORT ETTER TILSYN MED

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Tidspunkt for tilsynet:

07.04.08 – 11.04.08

Fylkesmannens tilsynsgruppe:

Helen Bargel	Rådgiver
Åge Pedersen	Fagsjef

Tilsyn etter følgende regelverk:

Lov av 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den videregående opplæring (opplæringsloven).
Forskrift til opplæringsloven.

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Tema for tilsynet:

Tilsynet skal kontrollere om Sør-Trøndelag fylkeskommune oppfyller det kravet loven setter til å sørge for grunnskoleopplæring og videregående opplæring for beboere i barnevernsinstitusjoner, formulert i opplæringsloven § 13 -2.

Som grunnlag for tilsynet har Fylkesmannen tatt utgangspunkt i systemkravet i § 13-10 og satt de lovkrav denne har i forhold til det overordnede temaet for tilsynet som er tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-2 femte ledd og spesialundervisning etter kapittel 5 i loven, med unntak av §§ 5-8 og 5-9. I dette tilsynet har det også vært naturlig særlig å være oppmerksom på de grunnleggende rettighetene til opplæring, omfang, innhold og vurdering, slik dette er nedfelt i kapittel 2 og 3 i loven. I tillegg har kompetansekravene etter kapittel 10 med tilhørende forskrift vært en del av tilsynet.

Fylkesmannens hjemmel for tilsyn:

Opplæringsloven § 14-1 andre og tredje ledd, jf delegasjonsskriv fra Kunnskapsdepartementet og delegasjonsskriv fra Utdanningsdirektoratet er Fylkesmannens hjemmel for dette tilsynet.

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter tilsyn med Sør-Trøndelag fylkeskommune. Tilsynet er en del av et felles nasjonalt tilsyn der formålet er å vurdere om skoleeier har et forsvarlig system, som opplæringsloven krever i § 13-10, sett i forhold til § 1-2, kapittel 2, 3, 5 og 10.

Når fylkeskommunen skal forvalte sitt ansvar for denne gruppen av elever, involverer det flere

forvaltningsorgan som fylkeskommunen må samarbeide med. Det er som oftest andre som på vegne av fylkeskommunen ivaretar oppgaven med å gjennomføre opplæringen for disse elevene. Bare for én elev i dette tilsynet driver fylkeskommunen selv grunnskoleopplæring. Elles skjer opplæringen i kommunal regi, og det foreligger avtaler om dette mellom fylkeskommunen og ni aktuelle kommuner (Klæbu, Meldal, Malvik, Melhus, Åfjord, Bjugn, Rissa, Orkdal og Trondheim)

Selv om det er fylkeskommunen som har det overordnede ansvaret for at elevene ved institusjonene får opplæring i samsvar med loven, legger tilsynet til grunn, noe også avtalene poengterer, at den enkelte kommune ikke kan fri seg fra det ansvaret den har som vertskommune til å gi en opplæring som er i samsvar med loven, på lik linje med det ansvaret kommunen har for andre elever i grunnskolen.

Når Fylkesmannen gjør sitt utvalg av skoler, er det på grunnlag av at disse har elever som bor på en barnevernsinstitusjon. Tilsynet ba om dokumentasjon for 27 utvalgte beboere. To av disse var i mellomtiden blitt flyttet til andre institusjoner, én hadde fått praksisplass og to andre var, av en eller annen grunn, borte fra et opplæringsløp. Tilsynet har særlig fulgt enkelte elever som bor på Våre Hjem, Kletten Fjellgård og Storbuan Gård, men dokumentasjon for elever som går på andre skoler ved disse institusjonene og elever som bor på andre institusjoner i Sør-Trøndelag har også vært gjenstand for oppmerksomhet fra tilsynet sin side. Tilbudet for de aktuelle elevene vil representere verifikasjoner av hvordan fylkeskommunen forvalter sitt ansvar for opplæringen. Intervjuene ble slik gjennomført over fire dager, henholdsvis ved to skoler i Trondheim kommune, Mælan skole i Rissa kommune, fylkeskommunen sentralt og Meldal videregående skole. Rapporten gir nødvendigvis ingen fullstendig tilstandsvurdering på området.

Tilsynet ble gjennomført ved gjennomgang og vurdering av tilsendt dokumentasjon og ved intervju av personer både ved institusjonene, pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT), skolene, administrasjonen i Trondheim kommune og sentrale personer i fylkeskommunal administrasjon. Intervjuene er viktig som grunnlag for verifikasjon av rutiner, prosedyrer og praksis.

Rapporten tar for seg forhold som ble avdekket under tilsynet og som ikke er i samsvar med krav i lov og forskrift. Dette anmerker tilsynet som avvik og/eller merknader. Avvik er definert som mangel på oppfylling av krav fastsatt i lov eller forskrift. Merknad er forhold som så langt ikke blir omfattet av definisjonen av avvik, men som tilsynet med utgangspunkt i krav fra myndigheten finner grunn til å bemerke.

Tilsynet vil for ordens skyld bemerke at avvikene nedenfor på en eller annen måte er knyttet til observasjoner for 19 av de 22 elevene.

2. Dokument- og intervjugrunnlag

Foruten opplæringsloven og forarbeidene til denne, forskrift til opplæringsloven og forvaltningsloven, er tilsendt dokumentasjon fra skoleeier lagt til grunn for tilsynet. Oversikt over dette er gitt i vedlegg 1. I vedlegg 2 er det en oversikt over de som ble intervjuet.

3. Overordnet rettsregel

Tilsynet formulerer tre avvik fra opplæringsloven og forvaltningsloven. Alle tre avvikene innebærer avvik fra opplæringsloven § 13-2 første ledd:

”Når det blir gjort vedtak om plassering i institusjon etter barnevernlova, er det den fylkeskommunen der institusjonen ligg som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring etter lova her.”

Lovkommentar

Ansvar for opplæring etter § 13-2 innebærer at fylkeskommunen der institusjonen ligger, har det faglige, juridiske og økonomiske ansvaret for å oppfylle opplæringsrettighetene for beboerne i barnevernsinstitusjoner. Fylkeskommunen har dermed det fulle ansvaret for at skoledriften og opplæringen fyller kravene i opplæringsloven. Ansvar for alle barn og unge som bor i barnevernsinstitusjoner i fylkeskommunen, selv om disse skulle komme fra andre fylker. Opplæringsansvaret omfatter også opplæring spesielt organisert for voksne, jf kapittel 4A i loven.

Dersom opplæringen skjer i institusjonen, er det eier av institusjonen som har ansvaret for å stille høvelige lokaler til disposisjon.

Det ansvar fylkeskommunen har etter § 13-2 må en se i forhold til systemkravene i § 13-10. Det gjelder første ledd som forutsetter at fylkeskommunen har gjort det som må gjøres for å sikre at alt ligger til rette for at ansvaret blir ivaretatt etter de krav loven har. Etter andre ledd må fylkeskommunen også ha et system som skal sikre at det skjer en vurdering av om lovkravene blir oppfylt og at det blir fulgt opp hvis det er nødvendig. Tilsynet vil presisere at dette systemkravet ikke kan delegeres.

Observasjoner

Tilsynet finner ikke tilstrekkelig grunn til å påstå avvik etter § 13-10 første ledd, men ser det formålstjenlig å skissere grunnlaget for dette nedenfor. Det er også gjort av hensyn til det tredje avviket, der tilsynet derimot formulerer avvik etter § 13-10 andre ledd.

De krav loven setter til fylkeskommunens ansvar etter § 13-10 første ledd synes i hovedsak å være ivaretatt. Fylkeskommunen har inngått avtaler med de som direkte eller indirekte driver opplæring på vegne av fylkeskommunen. I avtalene med de aktuelle kommunene er det videre klart presisert at disse skal gi et tilbud om opplæring som er i henhold til lov og forskrift.

Avtalene skisserer også klare prosedyrer for de tilfellene der elever vil ha rett til spesialundervisning, og det er heller ingen tvil i avtalene om hvem som skal gjøre hva.

Tilsynet finner videre ingen grunn til å stille spørsmål ved innholdet når det gjelder økonomisk oppgjør mellom fylkeskommunen og kommunene. Selv om det er ulike avtaler for dette, fant ikke tilsynet forhold som tilsa at økonomiske betraktninger var til hinder for at elevene får opplæring i tråd med regelverket. Fylkeskommunen har også lagt inn et eget punkt i avtalene som skal fange opp slike eventualiteter.

Tilsynet registrerer at fylkeskommunen ennå ikke har etablert fungerende rutiner for melding og informasjonsflyt for elever som kommer fra andre fylker. Alle overganger er kritiske, og tilsynet har vurdert manglende overgangsrutiner som en vesentlig risikofaktor for disse elevene. Fylkeskommunen har riktig nok bedt kommunene om å inngå avtaler med institusjonene, men dette har den ikke noe kontroll over. Som ansvarlig for denne elevgruppen må fylkeskommunen sikre seg at den får melding umiddelbart når det kommer en beboer

fylkeskommunen har ansvar for å gi opplæring. Det foreligger en slik avtale mellom Meldal videregående skole og Storbuane Gård, men dette sikrer ikke elever som kommer til andre institusjoner. Eksempelvis gikk det over fire måneder før fylkeskommunen var i stand til å skaffe til veie den dokumentasjon tilsynet etterspurte for en av elevene. Tilsynet er klar over at det er vanskelig for fylkeskommunen alene å sørge for at slike rutiner fungerer, og denne realiteten har vært avgjørende for at tilsynet ikke har formulert avvik.

Tilsynet vil samtidig bemerke at det ikke er tilstrekkelig at fylkeskommunen viser til det brevet om forslag til rutiner som Fylkesmannen har skrevet. Dette er ingen avtale, og det er ikke formulert på en slik måte at det forplikter noen av de aktørene som er nevnt i brevet. I denne sammenhengen vil tilsynet derimot vise til barnevernloven § 3-2 som setter krav til barnevernet om samarbeid med andre deler av forvaltningen.

Tilsynet har videre ikke funnet noe som tilsier at det ikke blir lagt til rette for mottak av elever når som helst i året, verken i grunnskolen eller i videregående skoler.

4. Avvik

Avvik nr. 1

Flere elever som bor i barnevernsinstitusjoner får ikke den opplæringen de har rett til i forhold til loven. Det gjelder både retten til opplæring, omfanget av og innholdet i opplæringen.

Avvik fra opplæringsloven § 1-2, kapittel 5, §§ 2-1, 2-2, 2-3, 3-1, 3-2, 3-4 med tilhørende regler i forskriften, §§ 13-1 og 13-3, jf § 13-2 og § 13-10.

Lovkommentar

Etter opplæringsloven § 2-1 har barn og unge plikt og rett til grunnskoleopplæring. Retten og plikten til opplæring varer til eleven har fullført tiende skoleår. Det er mulig å fritta en elev helt eller delvis for denne plikten, men vilkåret for dette er at det vil være urimelig overfor eleven å gjennomføre opplæringsplikten. Et slikt fritak kan i tillegg bare gis etter en sakkyndig vurdering som bekrefter dette og skriftlig samtykke fra foreldrene.

Etter § 3-1 i loven har ungdom som har fullført grunnskolen etter søknad rett til tre års heltids videregående opplæring. Retten til opplæring skal være i samsvar med lovreglene i opplæringsloven og tilhørende forskrifter.

Heltidselever i videregående opplæring kan etter søknad gis fritak fra opplæring i fag som inngår i fagfordelingen. Vilkår for slikt fritak er at eleven tidligere har bestått det samme faget eller har bestått likeverdig eller mer omfattende opplæring i faget.

Opplæringen skal strekke seg over minst 38 skoleuker i skoleåret, og opplæringen skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet, jf §§ 2-2 og 3-2 med tilhørende forskrift. Etter §§ 2-3 og 3-4 skal opplæringen omfatte et utvalg spesifiserte fag, og fastsatt fag- og timefordeling er gitt i egne rundskriv. For elever som har rett til spesialundervisning, gjelder reglene om innholdet i opplæringa så langt de passer. Elevene har likevel rett til samme timetall som andre elever, jf § 5-1.

Etter § 2-3 fjerde ledd og § 3-4 andre ledd er det undervisningspersonalet som skal legge til rette for og gjennomføre opplæringen i samsvar med læreplanene nevnt ovenfor. Det er rektor som skal organisere opplæringen i samsvar med lovkravene og de forskriftene som er gitt.

Opplæringa skal, etter § 1-2 femte ledd, tilpasses evnene og forutsetningene hos den enkelte eleven. Når den ordinære opplæringen er slik at eleven ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har eleven rett til tilpassing i form av spesialundervisning. I slike tilfeller gjelder reglene i kapittel 5 i loven.

Etter §§ 13-1 og 13-3 er det kommunen og fylkeskommunen som har plikt til å sørge for grunnskoleopplæring og videregående opplæring. Det fins ikke hjemmel i opplæringsloven for å sette bort opplæringen til private. I den grad opplæringen skjer på andre arenaer enn skolen, gjelder fremdeles opplæringsloven. Det betyr at det er kommunen/fylkeskommunen, ved skolene, som er ansvarlig, både for å planlegge og å gjennomføre opplæringen, jf § 2-3 fjerde ledd og § 3-4 andre ledd.

Tilsvarende har heller ikke private lov til å drive grunnskoleopplæring uten godkjenning fra departementet. Slik aktivitet kan i tilfelle straffes etter bestemmelsene i § 2-12 i opplæringsloven.

Som alternativ til offentlig grunnskole er det mulig å oppfylle plikten til grunnskoleopplæring på tre andre måter, enten gjennom privat grunnskole som er godkjent av departementet, privat grunnskole godkjent etter privatskoleloven eller som privat grunnskoleopplæring i hjemmet, jf §§ 2-12 og 2-13. Avgjørelser om slik alternativ grunnskoleopplæring ligger til foreldreansvaret (jf barneloven § 30) og omfattes ikke av myndigheten for de som har daglig omsorg.

Elever i videregående opplæring kan som alternativ til offentlig skole være elever ved privat videregående skole som er godkjent av departementet. Dette er et valg de eventuelt selv tar. I den grad andre private aktører tar på seg slike opplæringsoppdrag, har deltakerne ikke elevstatus. En skole kan ikke frata en elev denne statusen.

Dette avviket bygger på disse observasjonene

Trondheim kommune har blant annet gitt Selsbakk og Sunnland skoler oppgaven med å sørge for opplæring for beboere i grunnskolealder ved Våre Hjem, og to av de elevene tilsynet vurderte ved Våre Hjem, er i grunnskolealder. Den ene eleven har bare 12 timer hver uke. Det foreligger ikke noe vedtak om fritak etter § 2-1 for denne eleven.

Den andre eleven tilhører Sunnland skole og er utplassert tre dager hver uke, mens resten av timene, oppgitt til å være 1-2 dager, foregår på institusjonen. Dette er kalt hjemmeskole. Det er rektor som etter loven skal organisere opplæringen for elevene, men for de som har hjemmeskole på Våre Hjem, blir det bekreftet at det er institusjonen som styrer og forvalter opplæringen.

En annen beboer ved Våre Hjem er elev ved Brundalen videregående skole, men har et tilbud med bare 20 timer opplæring hver uke. Det finnes ingen dokumentasjon om fritak, og sakkyndig instans tilrår spesialundervisning på full tid.

En generell observasjon i dette tilsynet er at skolene ofte avtaler med ulike bedrifter om utplassering av elevene som en fast ordning. Selv om det blir hevdet at dette er å se på som alternative opplæringsarenaer, er realiteten at denne opplæringen er satt bort til private. Det foreligger blant annet avtale mellom Sunnland skole og Våre Hjem om hjemmeskole for aktuell elev. Sunnland skole har også inngått avtale om å sette bort undervisningen til "Inn på tunet". For begge disse private tilbyderne av undervisning foreligger skriftlige avtaler som

også innebærer økonomiske forpliktelser for skolen. I tillegg var eleven, nevnt ovenfor, utplassert to dager hver uke på en revefarm. Så langt tilsynet kjenner til, var dette en avtale mellom revefarmen og institusjonen. I alle disse tilfellene var det ansatte i bedriftene som sto for opplæringen.

Det er tilsvarende ordninger for elever som bor på Villa Vika. Både Hommelvik ungdomsskole og Vikhammer ungdomsskole har overlatt til Villa Vika som privat aktør å stå for opplæringen av to elever. Den ene har all sin grunnskoleopplæring i regi av institusjonen. For den andre eleven gjelder dette to dager hver uke, en ordning skolen også betaler for. Denne eleven er i tillegg utplassert ved en annen bedrift to dager hver uke. For to andre elever har skolene inngått avtaler med private om utplassering en dag hver uke. En dag hver uke har en elev ved Botngård skole to timer undervisning. Resten av dagen er eleven i stallen på Stormyra Ritell.

For beboere ved Storbuan Gård foreligger tilsvarende avtaler om utplassering. Meldal videregående skole har satt bort undervisningen til flere private aktører; Én grunnskoleelev var utplassert en dag på gård og to dager på et bowlingsenter. En annen elev var utplassert til sammen fire dager hver uke. Også her er det ansatte i bedriftene som står for opplæringen.

Det var samtidig et gjennomgående trekk at elevaktivitetene i de private bedriftene i hovedsak heller ikke var tilstrekkelig beskrevet i elevens opplæringsplaner, jf avvik 2.

De ulike ordningene for og tilbudene til elevene bygger opp under ett særlig forhold som ble klart for tilsynet, nemlig en utbredt oppfatning av at flere beboerne på institusjoner ikke er i stand til å delta i opplæring, men bare kan ha nytte av å være i en eller annen bedrift. Flere av informantene mener at mange av disse elevene er så spesielle at de må behandles så særskilt at de av den grunn ikke kan dra nytte av opplæring. Resultatet av denne forståelsen er at mange elever på langt nær får den opplæringen de etter loven har rett til.

Avvik nr. 2

Forhold som gjelder spesialundervisning blir ofte ikke behandlet etter reglene i opplæringsloven og forvaltningsloven. Flere elever får ikke opplæring av lærere tilsatt ved skolene. Det sikres ikke at alle elevene får opplæring av lærere med nødvendig og relevant kompetanse.

Avvik fra opplæringsloven kapittel 5, forvaltningsloven §§ 24, 25, opplæringsloven kapittel 10, jf kapittel 14 i forskrift til opplæringsloven.

Lovkommentar

Etter § 5-3 i opplæringsloven skal det foreligge en sakkyndig vurdering før kommunen eller fylkeskommunen gjør vedtak om spesialundervisning. En slik vurdering skal sikre at saken er tilstrekkelig utredet og skal være det viktigste grunnlaget for et vedtak.

I begrunnelsen for et vedtak om spesialundervisning skal det gå fram om opplæringen er i samsvar med det opplæringstilbudet som PP-tjenesten tilrår at skolen bør gi. Det følger av opplæringsloven § 5-3 siste ledd at dersom vedtaket ikke er i samsvar med sakkyndig vurdering, må vedtaket klart og tydelig vise hvordan eleven i den aktuelle, konkrete opplæringssituasjonen likevel vil få tilfredsstillende utbytte av opplæringen i tråd med retten etter § 5-1.

Det følger av opplæringsloven § 5-1, jf forvaltningslova §§ 24 og 25 at vedtak om spesialundervisning skal være så klart og fullstendig at det ikke er tvil om hvilket opplæringstilbud eleven skal få. Vedtaket skal være slik utformet at eleven og de foresatte kan vurdere om retten blir innfridd i praksis. Vedtaket skal si noe om innhold, organisering og omfang av opplæringen. Det skal gå klart fram av vedtaket selv eller av vedlagt individuell opplæringsplan om eleven har andre opplæringsmål enn de som følger av de ordinære læreplanene. I saker der omfanget av spesialundervisningstilbudet er av betydning, og der kravet til tydelighet krever at omfanget blir gitt i form av timetall, enten som uketimer eller årstimer, skal omfanget gis på en slik måte.

Det følger av § 5-5 første ledd at det skal utarbeides en individuell opplæringsplan (IOP) for elever som får spesialundervisning. Grunnlaget for denne skal være vedtaket om spesialundervisning. Det må være samsvar mellom innholdet i vedtaket og innholdet i IOP.

Det er videre et krav til innholdet i IOP at den skal vise målene for den opplæringen eleven skal ha. I den grad målene avviker fra målene i nasjonale læreplaner, må disse målene være formulert slik at det er mulig å gjøre evaluering av måloppnåelsen til eleven. Det er samtidig et krav at IOP skal vise hva innholdet i opplæringen er og hvordan den skal drives. Den skal konkretisere enkeltvedtaket, den skal gi eleven informasjon om innhold, organisering og omfang av spesialundervisningen, og den skal være et arbeidsredskap for læreren.

Dersom elever har alternative opplæringsarenaer, er også dette en del av opplæringen. Det må være en plan for denne opplæringen som sier noe om mål og innhold.

Kapittel 10 i loven har krav om faglig og pedagogisk kompetanse for de som skal tilsettes i skolen. Dette kravet er utdypet i kapittel 14 i forskriften. Det følger av dette at de som skal tilsettes for å gjennomføre undervisningen, må ha godkjent utdanning, enten som lærer, adjunkt eller lektor. I den grad skolen benytter assistenter eller personer tilsatt i andre bedrifter, uten hensyn til hvilken utdanning de har, kan disse selv ikke stå ansvarlig for planlegging og gjennomføring av undervisningen.

Det er videre et krav i § 10-8 at det skal være riktig og nødvendig kompetanse i virksomheten og at personale gis kompetanseutvikling som er relevant for den aktuelle opplæringen. I den grad undervisningen krever særlig kompetanse, påhviler det skoleeier å sørge for dette.

Tilbudet om spesialundervisning som er vedtatt, skal gjennomføres inntil eventuelt nytt enkeltvedtak er fattet. I de tilfellene det er aktuelt å endre et vedtak, skal det være på grunnlag av aktuell utredning og etter ordinære regler for saksbehandling.

Paragraf 5-5 i loven krever at ½-årsrapporten skal gi oversikt over den opplæringen eleven har fått og en vurdering av utviklingen til eleven. I dette ligger at eleven skal ha en vurdering som sier noe om måloppnåelse knyttet til de målene eleven har.

Dette avviket bygger på disse observasjonene

Flere elever mangler sakkyndig vurdering (Mælan skole, Hommelvik ungdomsskole, Vikhammer ungdomsskole, Tiller videregående skole, Botngård skole). På tross av dette er det eksempler på at elever har vedtak og IOP. Dette synes å være gjennomgående for elever som bor på Villa Vika. Det er også eksempel på at elev både mangler sakkyndig vurdering og vedtak, men har IOP.

Flere av de framlagte vedtakene der eleven får spesialundervisning er lite presise. Det er uklart hva opplæringen har av innhold og hvordan den skal organiseres. Det blir vist til at den individuelle opplæringsplanen blir utarbeidet på grunnlag av vedtaket, men den foreligger ofte ikke på samme tid som vedtaket.

For beboere ved institusjonene var det en gjennomgående observasjon at det ikke var innbyrdes samsvar mellom en eller flere av følgende dokumenter: sakkyndig tilråding, vedtak, IOP, timeplan, karakterutskrift, ½-årsrapporter. Det var manglende samsvar på flere måter og også mange ulike kombinasjoner av manglende samsvar med til dels store innbyrdes avvik. For elever ved de aktuelle grunnskolene i Malvik forelå IOP før vedtaket, ofte lang tid før, noe som ofte resulterte i avvik mellom forutsetningene i vedtaket og faktisk innhold i opplæringen.

Flere av de individuelle opplæringsplanene var også mangelfulle. Det gjelder manglende eller utydelige mål eller også manglende beskrivelse av innholdet i opplæringen. Flere poengterer mål fra generell del av læreplanverket på bekostning av faglige mål for opplæringen. Det er også sjelden at planene er tydelige på om eleven følger nasjonal læreplan eller ikke, eller hva spesialundervisningen egentlig består i. Denne uklarheten forsterkes når elever får en karakterutskrift inneholdende alle nasjonale fag, men der eleven har fritak for karakter i fagene eller det er påført "Deltatt" uten at det foreligger dokumentasjon som støtter opp under slik føring. Flere IOP-er er udaterte.

Det er også forvirrende, særlig for elever på videregående, at opplæring etter IOP automatisk synes å stå i motstrid til opplæring knyttet til mål i nasjonal læreplan. Det kommer ofte ikke fram i IOP om eleven har samme mål som de i nasjonale læreplaner eller om eleven har andre mål i de aktuelle fagene.

I tillegg var det et klart gjennomgående trekk at IOP ikke inneholdt faglige mål for den delen av tiden elevene var andre steder enn på skolen. Selv om flere intervjuobjekt mente at slik utplassering av elevene var en del av opplæringen, var denne delen i hovedsak ikke reflektert i IOP. Det var heller ikke skolens lærere som sto for denne opplæringen, verken i planlegging eller gjennomføring av undervisningen.

En vesentlig og gjentatt observasjon var også at flere lærere ikke hadde den kompetansen som var ansett for å være nødvendig i opplæringen for noen av disse elevene. Tilsynet kunne heller ikke finne at dette forholdet var viet oppmerksomhet i planer for kompetanseheving.

Det er videre noe uklart hvilken rolle assistenter har i opplæringen for flere av disse elevene. Det er ett eksempel der en elev tildeles 30 timer spesialundervisning. 10 av timene skal være med lærer og 20 timer med assistent.

Det er flere eksempler på manglende samsvar mellom IOP og faktisk opplæring. Tilsynet tolker dette slik at tilbudet har blitt endret, uten at det foreligger noen dokumentasjon som skulle tilsi et endret behov.

Det er påfallende mange elever som ikke har fått ½-årsrapport. Tilsynet fant også flere eksempler både på at ½-årsrapporter ikke inneholdt det loven krever og også, som nevnt ovenfor, at innholdet i rapportene ikke var i samsvar med IOP.

Ingen av skolene kunne vise til rutiner eller noe system som skulle sikre saksbehandlingen og samsvaret i innhold mellom de ulike dokumentene nevnt ovenfor. Det er heller ingen rutine for å handtere innholdet i halvårsrapportene. Det er eksempler på at skolen verken vurderer eller

tar til følge evalueringer som konkluderer med at noe må gjøres. For én elev konkluderer for eksempel sakskyndig instans med at eleven må ha egen lærer i alle timene for å kunne få utbytte av opplæringen, men tilrår likevel 10 timer spesialundervisning med egen lærer. Både fylkeskommunen og aktuell rektor konfirmerer dette i vedtaket. Én elev mangler vurdering i 10 av 16 fag.

Avvik nr 3

Fylkeskommunen har ikke et forsvarlig system for å vurdere om kravene i loven blir oppfylt og å følge opp resultatene fra disse vurderingene

Avvik fra opplæringsloven § 13-10 andre ledd, jf § 13-2.

Lovkommentar

Det følger av opplæringsloven § 13-10 andre ledd at fylkeskommunen skal ha et forsvarlig system for å vurdere om elever som bor i barnevernsinstitusjoner får den opplæringen de har krav på. I dette ligger blant annet at fylkeskommunen må vurdere om elevene

- faktisk får opplæring etter opplæringsloven
- har et omfang på opplæringen som loven legger til grunn
- får tilbud om spesialundervisning når de ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen
- får evaluering og dokumentasjon i henhold til bestemmelser i lov og forskrift
- får opplæring av de som har lov til å gi opplæring etter reglene i lov og forskrift

Fylkeskommunen skal også ha et forsvarlig system for å følge opp dersom det blir avdekket at elevene ikke får den opplæringen de har rett til i forhold til punktene ovenfor. Dette systemkravet kan ikke delegeres.

For å bli vurdert til å være forsvarlig, må fylkeskommunen, gjennom systemet, kunne vurdere om disse kravene blir ivaretatt, og det må være et system som genererer en aktivitet dersom det blir avdekket at kravene ikke blir oppfylt. I vurderingen av hva som er forsvarlig, vil tilsynet, i tillegg til kravene etter § 13-10 første ledd, blant annet legge vekt på

- at det finnes en klar avtale om hvordan, når og hvem som har ansvaret for at det skjer en rapportering til fylkeskommunen av hvilket opplæringstilbud hver enkelt elev som bor i institusjoner har
- at avtalen inneholder krav om at det følger med nødvendig dokumentasjon for elever som har annen opplæring enn etter nasjonal fag- og timefordeling
- at det fins rutiner som sikrer at fylkeskommunen får dokumentasjon på resultatet av opplæringen for den enkelte elev (karakterutskrift, ½-årsrapport, kompetansebevis)
- at slik rapportering faktisk skjer
- at fylkeskommunen vurderer resultatet av denne rapporteringen
- at fylkeskommunen sørger for at nødvendige opplæringstiltak blir gjennomført, blant annet at tilbudet for elevene blir justert i de tilfellene dokumentasjonen gir grunn til det

Dette avviket bygger på disse observasjonene

Avtalene med kommunene formulerer krav om rapportering, men dette gjelder bare en oversikt over hvem som får et tilbud og en oversikt over bruk av totale ressurser. Fylkeskommunen sørger med dette ikke for å ha oversikt over hvilket tilbud elevene har og kan dermed heller ikke vurdere om de får opplæring etter krav i loven, jf avvik nr 1.

Skolene skal sende inn IOP-er og ½-årsrapporter, men tilsynet finner at dette ikke er tilstrekkelig til å sikre verken formelle eller reelle lovkrav knyttet til spesialundervisning, verken når det gjelder saksbehandling eller at det er samsvar mellom de ulike dokumentene. Fylkeskommunen har videre ikke noe system for å vurdere disse dokumentene og da heller ikke noe system for å følge opp der det skulle være nødvendig. Fylkeskommunen oppgir å lese rapportene og så arkivere dem. Det samme skjer i de videregående skolene, jf avvik nr 2.

Fylkeskommunen har ikke egne rutiner for vurdering og oppfølging av elever som går i fylkeskommunens egne skoler og som bor i barnevernsinstitusjoner. Det er skolene som forvalter den praktiske vurderinga og oppfølgingen etter § 13-10 andre ledd, men tilsynet kan ikke finne at dette systemet er på plass. Det er de samme observasjonene her som for elever i kommunale skoler.

Innledningsvis bemerket tilsynet at to av de 27 utvalgte beboerne var falt ut av opplæringen. Den ene synes ennå ikke å være utskrevet fra grunnskolen, og begge elevene forsvant fra opplæringen i løpet av høsten. Tilsynet har ikke fått dokumentasjon som tilsier at disse elevene er fulgt opp.

Åge Pedersen
tilsynsleder

Helen Bargel
rådgiver

VEDLEGG 1

Dokumentgrunnlag for tilsynet

Oversikt over rutiner og ansvarsfordeling for elever bosatt i barnevernsinstitusjoner

Årshjul i forbindelse med inntak

Avtale mellom fylkeskommunen og

- Trondheim kommune
- Meldal kommune
- Melhus kommune
- Åfjord kommune
- Bjugn kommune
- Rissa kommune
- Orkdal kommune
- Malvik kommune
- Klæbu kommune

Brev til kommunene om presisering av rutiner og ansvarsfordeling

Ulike dokumenter (sakkyndig vurdering, vedtak om spesialundervisning, IOP, ½-årsrapport, timeplan, karakterutskrift/vurdering) for 22 utvalgte beboere ved

- Våre Hjem
- Kletten Fjellgård
- Storbuan Gård
- Stormyra Ritell
- Villa Vika
- Gartnerhaugen

VEDLEGG 2

Oversikt over deltakere ved tilsynet

Sør-Trøndelag fylkeskommune
Meldal videregående skole

Navn	Funksjon
Marian Melandsø	Leder Våre Hjem
Rune Midtgård	Faglig leder Våre Hjem
Iren Rambraut	Rektor Selsbakk skole
Mette L. Mjøen	Spespedikordinator Selsbakk skole
Ingrid Kjelsberg	Rektor Sunnland skole
Lisbeth Stene	Rådgiver og fagleder Sunnland skole
Åse Müller	Trondheim kommune
Tor Aune	Leder Kletten Fjellgård
Knut Sæther	PPT vgs
Øystein Bakken	Rektor Mælan skole
Marit Jansen	Lærer Mælan skole
Ingrid Lien	Leder Storbuan Gård
Nils Slupphaug	Rektor Meldal vgs
Hallgeir Kusæther	Koordinator Meldal vgs
Grete Kufuås	Rådgiver Meldal vgs
Evelyn Rokseth	PPT vgs
Elisabet Mæle Keiseraas	PPT vgs
Gunvor Thomassen	Rådgiver, Fagenhet for videregående opplæring
Bodil Grini	Rådgiver, Fagenhet for videregående opplæring